

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.67.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 7903 Pani Posłanki Olgi Semeniuk-Patkowskiej w sprawie sytuacji społeczno-demograficznej Polaków, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Wśród działań mających na celu wspieranie dzieciństwa należy wymienić wprowadzenie ustawą z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” świadczeń, w ramach których oferowane są:

- Świadczenie „Aktywni rodzice w pracy”, kierowe do aktywnych zawodowo rodziców i opiekunów małego dziecka, które nie uczęszcza do instytucji opieki dla dzieci do lat 3. Ustawa definiuje aktywność zawodową, której poziom/rodzaj uprawnia do otrzymywania świadczenia. „Aktywni rodzice w pracy” przysługuje w wysokości 1500 zł miesięcznie przez okres 24 miesiące od 12 do 35 miesiąca życia dziecka. W przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej bądź długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, świadczenie przysługuje w wysokości 1900 zł miesięcznie. Świadczenie przysługuje, jeśli oboje rodzice/ opiekunowie osiągają przychód, którego łączna podstawa wymiaru składek wynosi co najmniej 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę (tzw. warunek łączonego poziomu aktywności zawodowej). Dodatkowo podstawa, od której opłacane są składki każdej z tych osób nie może być niższa od 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w okresie, na który jest ustalane prawo do świadczenia lub – w przypadku osób, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą na preferencyjnych zasadach (korzystają z ulg: preferencyjne składki, ulga na start, mały ZUS plus) - 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym okresie, na który jest ustalane prawo do świadczenia¹.
- Świadczenie „aktywnie w żłobku”, przysługujące na dzieci, które korzystają z usług świadczonych w żłobku, klubie dziecięcym (znajdującym się w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych) lub opieki dziennego opiekuna (wpisanego do wykazu opiekunów

¹ Rolnik, małżonek rolnika lub domownik podlegający obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego również mogą ubiegać się o świadczenie „aktywni rodzice w pracy”. Fakt ubezpieczenia takich rodziców/opiekunów w KRUS jest traktowany jak praca na etacie w wymiarze 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z kolei np. funkcjonariusze, żołnierze zawodowi, sędziowie i prokuratorzy, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami w okresie pełnienia służby nie są objęci obowiązkiem ubezpieczeń społecznych, także mogą ubiegać się o świadczenie „aktywni rodzice w pracy”. Niepodleganie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu wykonywania pracy na podstawie stosunku służbowego uznaje się za równoważne z opłacaniem składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy, której wysokość wynosi 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Natomiast w przypadku samodzielnego wychowywania dziecka przez rodzica/ opiekuna, świadczenie „aktywni rodzice w pracy” przysługuje pod warunkiem, że taka osoba podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym od podstawy wynoszącej co najmniej 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

dziennych). Świadczenie zastąpiło dotychczasowe, mniej korzystne, dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka w instytucji opieki, które przysługiwało maksymalnie w wysokości 400 zł miesięcznie na dziecko. Świadczenie „aktywnie w żłobku” przysługuje w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko z niepełnosprawnością, jednak nie przekraczającej wysokości opłaty, jaką rodzic/ opiekun ponosi za pobyt dziecka w instytucji opieki. Ustawa przewiduje także górną granicę wysokości opłat żłobkowych, której przekroczenie wykluczy daną instytucję lub podmiot z procesu przyznawania świadczenia „aktywnie w żłobku”, w pierwszym okresie obowiązywania ustawy wynoszący 2200 zł miesięcznie. Świadczenie „aktywnie w żłobku” przysługuje do końca roku szkolnego, w którym dziecko skończy 3 lata, a gdy objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym jest niemożliwe lub utrudnione – do końca roku szkolnego, w którym dziecko kończy 4 lata. „Aktywnie w żłobku” nie jest wypłacane rodzicowi/opiekunowi dziecka, lecz przekazywane bezpośrednio na rachunek bankowy podmiotu, który prowadzi żłobek, klub dziecięcy, zatrudnia dziennego opiekuna lub na konto bankowe dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek. Wprowadzenie świadczenia „aktywnie w żłobku” wiąże się z uchYLENIEM dotychczas obowiązujących przepisów ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dotyczących dofinansowania opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, przy jednoczesnym zachowaniu praw nabytych, tj. zagwarantowaniu rodzicowi/opiekunowi prawa do zachowania wcześniej przyznanego dofinansowania, z możliwością przejścia na jedno z trzech nowych świadczeń z programu „Aktywny rodzic”, jeśli jest ono dla niego bardziej korzystne (korzystanie z dofinansowania opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna wyklucza możliwość jednoczesnego pobierania świadczenia z programu „Aktywny rodzic”).

- „Aktywnie w domu”, które zastąpiło mniej korzystny, nieprzysługujący na pierwsze dziecko, rodzinny kapitał opiekuńczy. Świadczenie „aktywnie w domu” przysługuje na każde dziecko w rodzinie od pierwszego dnia miesiąca, w którym skończyło ono 12. Miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36. Miesiąc życia. Świadczenie wypłacane jest w wysokości 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące, bez względu na dochód rodziny. „Aktywnie w domu” kierowane jest do tych rodziców/opiekunów dzieci, którzy nie mogą lub nie zdecydują się skorzystać z dwóch pozostałych świadczeń. Jego wprowadzenie wiąże się z uchYLENIEM dotychczas obowiązującej ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym, przy jednoczesnym zachowaniu praw nabytych, tj. zagwarantowaniu rodzicowi/ opiekunowi prawa do zachowania wcześniej przyznanego rodzinnego kapitału opiekuńczego, z możliwością przejścia na jedno z trzech świadczeń z programu „Aktywny rodzic”, jeśli jest ono dla niego bardziej korzystne. Pobieranie rodzinnego kapitału opiekuńczego wyklucza możliwość jednoczesnego otrzymywania świadczenia z programu „Aktywny rodzic”.

W ramach programu „Aktywny rodzic”, w danym miesiącu, na dane dziecko można otrzymać tylko jedno świadczenie, ale dopuszczalna jest wielokrotna zmiana rodzaju otrzymywanego świadczenia.

Ustawa o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”, wprowadza nie tylko nowe świadczenia, wypłacane od 1 października 2024 r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, finansowane z budżetu państwa, ale również pozwala ministrowi ds. rodziny podejmować działania służące podnoszeniu jakości opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz rozwojowi

instytucjonalnych form tej opieki, a także inicjować promocję działań na rzecz opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Jednym z działań służących podnoszeniu jakości opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz rozwojowi i promocji instytucjonalnych form tej opieki jest zainicjowanie Akademii Wsparcia – krajowego systemu wspierania rozwoju opieki wczesnodziecięcej w Polsce – 2024-2026. Jej celem jest wyłonienie instytucji, których zadaniem będzie wsparcie instytucji opieki we wdrażaniu i podnoszeniu standardów jakości opieki sprawowanej nad dziećmi do lat 3 i upowszechnianie formalnej opieki. Działalność tych instytucji będzie polegała głównie na wspieraniu podmiotów prowadzących instytucje opieki, opiekunów, jak i gmin kontrolujących instytucje opieki, współpracę z rodzicami, w celu podnoszenia jakości opieki.

Realizacją zadań związanych z przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków oraz ustalaniem prawa do świadczeń z programu „Aktywny rodzic”, od 1 października 2024 r. zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kolejnym z działań, o których należy wspomnieć w kontekście pytań zadanych przez Panią Posłankę jest wdrożenie Programu „Aktywny Maluch 2022-2029”, zapewniający dostęp do lokalnych instytucji opieki nad dziećmi do lat 3. Program zakłada stworzenie do końca 2026 roku ok. 102 tys. miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych albo u dziennego opiekuna (47,5 tys. z KPO i 55 tys. z FERS) i ich utrzymanie do końca 2029 ze środków unijnych w kwocie 6,5 mld zł. Wysokość dofinansowania na tworzenie miejsc opieki dla jednostek samorządu terytorialnego wynosi do 57 528 zł bez VAT na 1 miejsce opieki, a dla pozostałych podmiotów 12 410 zł z VAT. Niezależnie od tego, jaki podmiot utworzy miejsca opieki, przez okres 36 miesięcy będzie otrzymywał środki na ich utrzymanie w kwocie 836 zł miesięcznie na 1 miejsce, celem zmniejszenia opłat ponoszonych przez rodziców. Pierwszeństwo w uzyskaniu środków z Programu mają gminy.

31 grudnia 2024 r. zakończył się ciągły nabór wniosków o dofinansowanie. Liczba miejsc, na które zostały złożone wnioski, przekroczyła poziom wskaźnika założonego do osiągnięcia, tj. 102,5 tys. miejsc. Na 8 stycznia br. zawarte umowy dotyczą utworzenia 58 338 miejsc opieki, co stanowi blisko 57% zakładanej wartości docelowej. Na najbliższe miesiące planowana jest kontraktacja pozostałych miejsc opieki. Do końca 2024 r. gminy, które w ramach edycji ogłaszanych do końca 2023 r. otrzymały dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki ze środków KPO w wysokości do 36 tys. na 1 miejsce mogły zawnioskować o zwiększenie tych środków do 57 tys. zł na 1 miejsce. Z danych na 31 grudnia 2024 r. wynika, że łącznie 13 516 miejsc oznaczono jako utworzone ze środków Programu, z czego:

- 5376 miejsc oznaczonych jest jako dofinansowanych z KPO
- 8140 miejsc oznaczonych jest jako dofinansowanych z FERS.

Stanowi to 13% zaplanowanych do utworzenia w ramach Programu miejsc opieki. Celem działań rządu jest udostępnienie do 31 grudnia 2026 r. blisko 335 tys. miejsc opieki dla najmłodszych dzieci. Minimalną wartością założoną dla programu Aktywny Maluch jest osiągnięcie poziomu 315 tys. miejsc żłobkowych (program zakłada fluktuacje i zamykanie po roku 2026 miejsc niespełniających wyższego standardu jakości, który zacznie wtedy obowiązywać). Głównym zamierzeniem programu jest utworzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gmin, w których placówki tego rodzaju nie funkcjonują. Na koniec 2023 r. było ich 1 105.

Wspomnieć też należy o resortowym Programie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Dzienny Opiekun w gminie 2025”, będącym kontynuacją Programu „Pierwszy

Dzienny Opiekun w Gminie 2024". Program ogłoszono 23 grudnia 2024 roku. O wsparcie w formie dofinansowania z budżetu państwa mogą się w jego ramach ubiegać gminy, na terenie których nie funkcjonuje żadna instytucja opieki nad dziećmi do lat 3 oraz na terenie których nie planuje się utworzenia takiej instytucji w ramach umów o dofinansowanie z Programu Aktywny Maluch 2022-2029. Gmina taka powinna ustanowić opłatę rodzica za pobyt dziecka w instytucji, którą rodzic byłby zobowiązany ponosić, gdyby nie zostało mu przyznane prawo do świadczenia „aktywnie w żłobku”, w wysokości nieprzekraczającej kwoty 1500 zł. Wysokość budżetu z Funduszu Pracy to maksymalnie 60 mln zł. Program realizowany jest w dwóch modułach:

- Moduł 1: utworzenie w 2025 r. instytucji opieki w formie maksymalnie dwóch dziennych opiekunów w danej gminie, zapewniających do 10 miejsc opieki oraz zapewnienie ich funkcjonowania w 2025 r. - łączna kwota dofinansowania do tworzenia instytucji opieki nie może przekroczyć 300 000 zł, bez względu na liczbę tworzonych instytucji opieki, a kwota dofinansowania do funkcjonowania jednego dziennego opiekuna nie może przekroczyć 8 000 zł brutto miesięcznie.
- Moduł 2: zapewnienie funkcjonowania w 2025 r. miejsc opieki utworzonych w ramach dziennego opiekuna przez gminy z udziałem środków z edycji 2024 r. Kwota dofinansowania do funkcjonowania jednego dziennego opiekuna nie może przekroczyć 8 000 zł brutto miesięcznie.

Gminy mogły wnioskować o środki z Programu do 4 lutego br. Wniosek, a także w przypadku wymagania przez wojewodę - załączniki, należy złożyć tylko i wyłącznie drogą elektroniczną, za pośrednictwem platformy ePUAP do urzędu wojewódzkiego właściwego ze względu na położenie gminy.

Informuję, że 19 czerwca 2024 r. Rada Ministrów przyjęła Uchwałę nr 64 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024–2027". Łączna kwota środków przeznaczona na realizację programu w całym okresie jego realizacji wynosi 2 079 200 000 zł, z tego w roku 2024 wyniosła 231 400 000 zł, a w roku 2025 wyniesie 539 300 000 zł, w roku 2026 - 615 900 000 zł, zaś w roku 2027 - 692 600 000 zł.

Ponadto 21 kwietnia 2024 r. została powołana Rada do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, do której zadań należy opracowywanie kierunków działań, których celem jest poprawa sytuacji demograficznej w Polsce, a także przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie krajowej polityki demograficznej. Wciąż prace prowadzi Zespół międzyresortowy do spraw przeciwdziałania negatywnym zjawiskom demograficznym. Obecnie zmieniane są założenia pracy zespołu oraz jego nazwa. Zgodnie z nowymi postanowieniami, zespół zajmuje się koordynowaniem polityk resortowych mających wpływ na zjawiska demograficzne w Polsce.

Sytuacja na krajowym rynku pracy jest obecnie bardzo dobra, co potwierdzają zarówno statystyki krajowe, jak i dane Eurostatu. Bezrobocie rejestrowane w ciągu ostatnich 2 lat oscylowało na poziomie ok. 800 tys. osób zarejestrowanych w urzędach pracy, a stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła ok. 5,0%. Pod tym względem sytuacja jest najkorzystniejsza od 1990 r.

Dane z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) pokazują, że poziom aktywności zawodowej Polaków rośnie. Wg danych za III kwartał 2024 r., współczynnik aktywności zawodowej dla wieku produkcyjnego (18-59/64 lat) wyniósł 81,7% i wzrósł w porównaniu z II kwartałem 2024 r. o 0,5 punktu proc. W porównaniu z wartością sprzed roku (z III kwartałem 2023 r.) współczynnik aktywności zawodowej dla wieku produkcyjnego wzrósł o 0,6 punktu procentowego. Ponadto, wzrost współczynnika aktywności zawodowej w skali roku dokonał się we wszystkich grupach wiekowych, nie tylko w wieku produkcyjnym, co oznacza, że nawet seniorzy w wieku 60/65 lat i starsi byli bardziej aktywni ekonomicznie w III kwartale 2024 r. niż przed rokiem (wzrost o 0,5 punktu procentowego). Osoby w wieku 55-59/64 lat wykazały w III kwartale 2024 r. aktywność na poziomie 73,3% (wzrost o 0,5 punktu proc.).

Pomimo faktu, iż w skali kraju odnotowujemy niskie bezrobocie, a współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia wzrastają, przed Publicznymi Służbami Zatrudnienia wciąż stoją ważne wyzwania. Jednym z nich jest aktywizacja osób biernych zawodowo, w tym w wieku poprodukcyjnym. Grupa ta stanowi niewykorzystaną rezerwę zasobów pracy, która może wspierać rynek pracy i przyczynić się do wzrostu dobrobytu społecznego oraz ekonomicznego. Kluczowe jest podejmowanie działań na rzecz jej aktywizacji, utrzymania na rynku pracy oraz tworzenia zachęt dla pracodawców do zatrudniania tych osób. Zrozumienie potrzeby wdrożenia działań w zakresie aktywizowania osób starszych oraz osób biernych zawodowo znalazła odzwierciedlenie w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia, która została uchwalona 21 lutego br.

Zgodnie z przepisami ustawy, osoba w wieku emerytalnym, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy jako poszukująca pracy, będzie mogła skorzystać z następujących form pomocy: poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, sfinansowania wybranego szkolenia, bonu na kształcenie ustawiczne, skierowania do zatrudnienia subsydiowanego czy pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Dodatkowo, w projekcie ustawy znalazła się forma pomocy skierowana wyłącznie do pracodawców i przedsiębiorców zatrudniających osoby, które osiągnęły wiek emerytalny. Dofinansowanie będzie mógł otrzymać pracodawca albo przedsiębiorca zatrudniający poszukującą pracy kobietę, która ukończyła 60 lat, lub mężczyznę, który ukończył lat 65.

Kolejną grupą na rynku pracy o wciąż niewykorzystanym potencjale są osoby bierne zawodowo, które po otrzymaniu odpowiedniego wsparcia mogłyby podjąć zatrudnienie. W związku z tym, w przepisach ustawy dotyczących zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie aktywizacji zawodowej, wspierania zatrudnienia i rynku pracy, wprowadzono nowe działania. Obejmują one inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu identyfikację biernych zawodowo, przekazywanie im informacji o dostępnych formach wsparcia oraz motywowanie ich do aktywności zawodowej. Działania te mogą być realizowane przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy samodzielnie lub we współpracy, zwłaszcza z podmiotami ekonomii społecznej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, instytucjami systemu oświaty oraz uczelniami. Dodatkowo, w ustawie przewidziano formy pomocy, które mają umożliwić wsparcie rodziców w godzeniu życia zawodowego z rodzinnym np. grant na pracę zdalną, świadczenie aktywizacyjne, możliwość realizacji stażu w niepełnym wymiarze czasu pracy. Określono również pierwszeństwo osób z Kartą Dużej Rodziny w korzystaniu ze wsparcia urzędów pracy.

Celem opisanych działań jest maksymalne wykorzystanie dostępnych zasobów pracy w warunkach malejącej liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz starzejącego się społeczeństwa. W ramach ustawy, osoby te mają otrzymać różnorodne wsparcie, takie jak

szkolenia, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy czy dofinansowanie dla pracodawców zatrudniających osoby po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Odnosząc się do pytania nr 3 informuję, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) jest instytucją, która ma udział w kreowaniu polityki ubezpieczeniowej i społecznej w Polsce i na przestrzeni kilku ostatnich lat wdrożył wiele ważnych społecznie projektów.

ZUS ustala uprawnienia do świadczeń oraz zapewnia ich terminową wypłatę, przeprowadza waloryzację emerytur i rent oraz rozliczenie podatkowe świadczeniobiorców, rozlicza, pobiera i dochodzi składek, dysponuje środkami finansowymi Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdza i ustala obowiązek ubezpieczeń społecznych, realizuje umowy i porozumienia międzynarodowe w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, realizuje zadania z zakresu prewencji rentowej i wypadkowej, kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy, kontroli płatników składek czy popularyzuje wiedzę o ubezpieczeniach społecznych. Poza realizacją zadań statutowych, ZUS realizuje dodatkowe zadania powierzone przez państwo, np. w związku z pandemią COVID-19 oraz związane z obsługą rządowych programów prorodzinnych i pomocowych.

Stabilna sytuacja na rynku pracy przekłada się na dobrą kondycję finansową Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednym z istotnych parametrów, który pozwala na obiektywną ocenę utrzymania zdolności funduszu do wypłaty świadczeń, jest wskaźnik pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych. W 2023 r. przychody FUS wyniosły 366 448 015 tys. zł i były o 53 795 083 tys. zł większe niż w 2022 r. Koszty FUS wyniosły 365 304 630 tys. zł i były wyższe o 50 370 535 tys. zł od kosztów poniesionych w 2022 r. Na koniec 2023 r. stan finansów FUS wyniósł 10 171 124 tys. zł, tj. o 1 143 385 tys. zł więcej niż na początku roku. Poziom pokrycia bieżących wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych wyniósł w 2023 r. 83,6 proc. Po rekordowym 2022 r. był to drugi najlepszy wynik od początku reformy systemu emerytalnego w 1999 r. Dobra sytuacja FUS pozwoliła na zwrot do budżetu państwa w 2023 r. kwoty dotacji w wysokości 13 mld zł.

W 2024 r. wskaźnik pokrycia osiągnął po trzech kwartałach 2024 r. 83,8%. Sytuacja na rynku pracy w trzech kwartałach 2024 r. pozostawała korzystna, przekładając się na stabilne wykonanie planu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Największą pozycją przychodów FUS były składki na ubezpieczenia społeczne, których kwota według przypisu w trzech kwartałach br. wyniosła 260,4 mld zł i była o 14,6% wyższa od osiągniętej w analogicznym okresie 2023 r. Wpływy składek wyniosły 257,9 mld zł i były o 15,2% większe niż w trzech kwartałach 2023 r.

Liczba osób objętych ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi na koniec września 2024 r. wyniosła 16 204,9 tys. i była o 21,1 tys. większa niż rok wcześniej. Najliczniejszą grupę ubezpieczonych stanowili pracownicy (71,0%), a w dalszej kolejności osoby prowadzące działalność gospodarczą i osoby z nimi współpracujące (11,1%) oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umów: zlecenia, agencyjnej lub o świadczenie usług (8,5%).

W ogólnej liczbie zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych 7,3% osób posiadało obywatelstwo inne niż polskie. Na koniec września 2024 r. w ZUS było zarejestrowanych 1 177,5 tys. obcokrajowców, co oznacza wzrost o 5,9% w stosunku do stanu na koniec września 2023 r. W liczbie tej 57,9% osób było pracownikami, 36,6% zleceniobiorcami, a pozostali byli objęci innymi formami zatrudnienia. Największą grupę stanowią obywatele Ukrainy i Białorusi.

Starzejące się społeczeństwo to wyzwanie dla stabilności finansowej każdego systemu emerytalnego. Ważne, by w obliczu niekorzystnych zmian demograficznych sytuacja systemu ubezpieczeń społecznych była stale monitorowana i analizowana pod kątem wydolności finansowej, uwarunkowań demograficznych oraz ekwiwalentności wypłacanych świadczeń.

Zwiększenie aktywności zawodowej osób starszych jest ważne dla zachowania stabilności systemu zabezpieczenia społecznego i równowagi pomiędzy wpływami z transferów publicznych (podatków i składek) i wydatkami w postaci transferów socjalnych, adresowanych w szczególności do najstarszego pokolenia. W 2024 r. dokonano przeglądu sprawozdania oceniającego wpływ działań na rzecz przedłużania kariery zawodowej i promowania pracy po przekroczeniu ustawowego wieku emerytalnego na skutek zmian wprowadzonych reformą podatkową (tzw. PIT-0 dla seniora w ramach reformy A4.5 wpisanej do Krajowego Planu Odbudowy). Propozycje podniesienia wieku emerytalnego nie są odpowiedzią na problem starzenia się społeczeństwa, a aktywność zawodowa po jego przekroczeniu musi być zawsze elementem decyzji indywidualnej seniora. Warunki pracy, stan zdrowia czy konieczność sprawowania opieki nad rodzicem/małżonkiem mają znaczący wpływ na decyzję o zakończeniu aktywności zawodowej.

Obecnie działania koncentrują się na przedłużaniu aktywności zawodowej osób starszych w oparciu o wdrażanie różnorodnych mechanizmów (opartych na zasadzie dobrowolności), zachęcających je do dłuższego pozostawania na rynku pracy. Tworzenie warunków do kontynuowania aktywności zawodowej, również po osiągnięciu wieku emerytalnego, jest niezbędne ze względu na to, że polski system emerytalny jest systemem solidarnościowym. Ważne jest też kreowanie świadomości emerytalnej wśród ubezpieczonych, szczególnie wśród ludzi młodych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/